

עמ"ת 27304/04/14 - לית ברכאת נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים
לפני כב' השופט דוד מינץ

23 אפריל 2014

עמ"ת 27304-04-14

בעניין: לית ברכאת
ע"י ב"כ עו"ד חיים הדיה
נ ג ד
מדינת ישראל
העורר באמצעות משטרת ישראל, לשכת התביעות
המשיבה ירושלים, עו"ד שרית דרור

החלטה

ערר על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ש' רנר) בתיק מ"ת 10242-04-14 מיום 16.04.14 במסגרתה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים כנגדו.

הרקע לבקשה

1. כנגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של התפרצות למקום מגורים, גניבה, כניסה לישראל שלא כדין והחזקת כלי פריצה. לפי המתואר בכתב האישום, בין התאריכים 27.11.13 ל-10.12.13 העורר קשר קשר יחד עם בן דודו מוחמד עליאן (שהואשם יחד עמו, להלן: "מוחמד") בכוונה לבצע פשע של התפרצות לדירה. בהמשך לכך, הציע מוחמד לסוכן משטרת (להלן: "הסוכן") לפרוץ לדירת מעסיקו של הסוכן יחד עם העורר. מספר ימים לאחר מכן סיפר הסוכן למוחמד על קיומה של כספת בבית מעסיקו. מוחמד יצר קשר עם העורר שחבר אליו ויחדיו הם תכננו את ההתפרצות. בחלוף מספר ימים תאם הסוכן את מועד ההתפרצות עם העורר, ובשעה היעודה הם נפגשו כשהעורר ומוחמד היו מצויידים בכלי פריצה ונסעו יחדיו לדירה. הסוכן מסר את מפתחות הדירה לידי העורר ומוחמד, ונותר להמתין להם ברכב. העורר ומוחמד נכנסו לדירה באמצעות המפתח, מוחמד עקר את הכספת ממקומה, שבר אותה וחילק את השלל עם שותפיו.

2. עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה למעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו. הבקשה התקבלה על ידי בית משפט השלום אשר ציין בהחלטתו כי עיון בתיק החקירה מניח תשתית ראייתית מספקת למרבית העבירות המיוחסות לעורר המצדיקה את מעצרו, וטענת העורר לכרסום בראיות בשל הדחתו לביצוע העבירה על ידי סוכן, אין בה כדי להצדיק את שחרורו. בית המשפט ציין כי העורר תושב שטחים אשר תלוי ועומד כנגדו עונש מאסר על תנאי בר הפעלה בגין שהייה בלתי חוקית בישראל, זאת לצד הרשעות נוספות בעברו. כל אלו מקימות חשש כי הוא ישוב וייכנס לישראל כשכניסותיו אינן למטרות תמימות.

טענות הצדדים

3. כנגד החלטת בית המשפט טוען העורר כי בית המשפט לא נתן משקל לטענותיו בדבר הכרסום בראיות ובאשר להפעלת סוכן מדיח בניגוד להלכה הפסוקה האוסרת הפעלת סוכן מדיח מקום בו אין בידי המשטרה מידע מקדים ואמין על מעורבות המודח בפלילים. מה גם שהסוכן פיתה את העורר להגיע לדירה מבוזבת מצוידת במצלמות ובמכשירי הקלטה, ו"שיגע את העורר עשרים פעם" עד שנאות להצטרף אליו. כן נטען כי לא היה מקום להתייחס לעורר כ"תושב שטחים רגיל" מאחר והוא אינו מתגורר בלב השטח של הרשות הפלסטינאית, אלא בשכונת נבי סמואל המצויה כ-200 מטר משכונת רמות בירושלים, המצויה באופן מעשי בתחום ירושלים והינה שכונה מעורבת, בה מתגוררים גם יהודים. באשר לעברו הפלילי של העותר נטען כי העבר אינו בעבירות רכוש והוא אינו "רלוונטי" לעבירות בהן הוא מואשם עתה. בדיון בעל-פה שהתקיים לפני בית משפט זה הוסיף ב"כ העורר וטען כי מקרה זה אינו בא בגדרי הלכת **רוסלן** (בש"פ 5431/98 **רוסלן פרנקל נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(4) 268 (1998)), לפיה קיימת עילת מעצר גם בעבירות רכוש אם הן נעברו באורח שיטתי, או בהיקף ניכר, או תוך שימוש באמצעים מתוחכמים, או תוך כדי התארגנות עבריינית. לעומת זאת, במקרה זה אין המדובר במעשה בעל תחכום אלא במעשה מבוים ובהיגררות אחר סוכן מדיח. ב"כ העורר הוסיף כי נאשמים נוספים שהוגש כנגדם כתב אישום בשל התפרצות לאותה דירה ועל בסיס מעורבות אותו סוכן, שוחררו על ידי בית המשפט רק בשל היותם תושבי ישראל.

4. מנגד טענה ב"כ המשיבה כי מקרה זה תואם את ההלכה שנקבעה בעניין **רוסלן** לפיה בנסיבות מסוימות די בעבירת רכוש יחידה כדי להקים עילת מעצר. היא תמכה את יתדותיה בהחלטתו של בית משפט קמא וציינה את העובדה כי מדובר בשווה בלתי חוקי בישראל שמעל ראשו תלוי ועומד מאסר על תנאי בעבירה זהה, שבמהלך שהותו הבלתי חוקית התפרץ לדירה ביחד עם אחרים בתחכום רב ולאחר תכנון מוקדם. העובדה כי מדובר בסוכן מדיח אינה רלוונטית לעניין האחריות הפלילית של העורר כי אם לעניין העונש שיושת עליו אם יורשע. מה גם, שבמקרה זה מי שרתם את העורר לביצוע המעשים לא היה הסוכן כי אם, מוחמד. גם הראיות כנגד העורר אינן מסתכמות בעדות הסוכן אלא בצילומים המתעדים את ההתפרצות עצמה ובה ניתן לראות בבירור את מעורבות העורר בגניבה. גם טענות העורר בעניין מיקומה של שכונת נבי סמואל אינן רלוונטיות מאחר שאין מחלוקת שבפועל המקום נמצא ב"שטחי C" ומעבר ממנו לישראל ללא היתר כדן הינו בלתי חוקי. ב"כ המשיבה הוסיפה כי במקרה זה קיימת גם עילת מעצר בשל חשש הימלטות מהדיון. באשר לשחרור נאשמים אחרים שהאשמו בנסיבות דומות, נטען כי מדובר בתושבי ישראל והמשיבה הגישה ערר על ההחלטה לשחררם אשר נמחק בסופו של יום בשל מחדל משטרתי.

דין והכרעה

5. בניגוד לטענת ב"כ העורר, בית משפט השלום התייחס במפורש בהחלטתו לטענה בדבר כרסום בראיות בשל מעורבות הסוכן המדיח וקבע בצדק, כי גם אם יש ממש בטענות אלו, אין בכרסום זה אל מול מכלול הראיות כדי להצדיק את שחרור העורר. אכן, בתי המשפט הציבו גבולות לשימוש שעושה המשטרה בסוכן מדיח (וראו: רע"פ 1201/12 **קטיעי נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.01.14)), אך ההלכה היא כי פעולתו של סוכן מדיח, ככל שהתקיימה, אינה פוטרת נאשם מאחריותו הפלילית, על אף שהיא עשויה, בנסיבות מסוימות, להביא להקלה בעונשו (ע"פ 5268/04 **מינין נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 7.11.05)). לאפשרות תחולתה של הגנה מן הצדק במקרה של שימוש בסוכן מדיח ראו: רע"פ 1201/12 בעניין **קטיעי**; ע"פ 1224/07 **מדינת ישראל נ' בלדב** (פורסם בנבו, 10.02.10)). לכן, לא זו בלבד שמקומה של הטענה כי מי "ששתל את רעיון ביצוע העבירה" במחשבתו היה הסוכן ולא

מוחמד, מקומה בדיון בתיק העיקרי, אלא שגם שאר טענות העורר כנגד השימוש שעשתה המשטרה בסוכן במקרה זה, הן לעניין מהימנותו והן לעניינים אחרים, אין מקומם במסגרת זו (ראו בש"פ 4395/13 **עבאסי נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים, 27.06.13)). יש לציין גם, כי עדותו של הסוכן אינה למצער הראייה העיקרית בתיק ביחס לחלק הארי של העבירות המיוחסות לעורר, שכן גם הצילומים מהדירה עומדים לו לרועץ.

6. עם זאת, בכל הנוגע לטענת ב"כ העורר כי ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך הפוגעת בעורר בצורה פחותה, הצדק בעניין זה עמו. אכן, עבירות רכוש בנסיבות מסוימות מקימות עילה מעצר לפי סעיף 21(א)(1)(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 וכך הוא המצב במקרה שעבירות רכוש נעברות באורח שיטתי, או בהיקף ניכר, או תוך שימוש באמצעים מתוחכמים, או תוך כדי התארגנות עבריינית. שחרור נאשם שמיוחסות לו עבירות מסוג זה, עלול להעמיד בסכנה את ביטחון הציבור וקיימת לגביו עילת מעצר (בש"פ 5431/98 בעניין **רוסלן**; בש"פ 10722/06 **מדינת ישראל נ' דהאן** (פורסם בנבו, 17.01.07)). גם עבירת רכוש יחידה יכולה בנסיבות מסוימות להקים עילת מעצר, שכן לעיתים גם גניבת רכב או התפרצות לדירה, שלא נעשתה בצורה "מתחכמת", היא מסוג העבירות שיש בהן מסוכנות אינהרנטית נוכח הפוטנציאל להתפתחות אלימה, ומעשים בכל יום הם שגניבת רכב הופכת חיש מהר למרדף משטרתי על כל הסכנות הכרוכות בכך (בש"פ 45/10 **מסארוה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 8.01.10); בש"פ 6331/13 **גפרסון ליברדו רוביו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.10.13)). ואולם, יש לבחון כל מקרה לפי נסיבותיו, ולעניין קיום הסיכון ועוצמתו יש להביא בחשבון גם את עברו של הנאשם (בש"פ 5572/12 **שרלו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.07.12)). במקרה זה, גם מבלי להכריע בשאלת חלקו של העורר ביזמת הפריצה ובשאלה עד כמה הוא הודח לביצוע העבירה, אם בכלל, ועל ידי מי, הדעת נותנת כי הדין נוטה אל עבר העורר. בחינת מכלול נסיבות המקרה, בכללן כאמור, נסיבותיו האישיות של העורר, אינן מצביעות על סיכון גבוה המצדיק את מעצרו מאחורי סורג ובריאח מבלי לבחון אפשרות לחלופת מעצר. לעורר אין עבר פלילי בעבירות רכוש, וחרף כניסותיו החוזרות ונשנות לישראל בניגוד לדין, לא ניתן לומר כי הן מנוצלות בכללן לביצוע פעולות אסורות. נסיבות ביצוע העבירה גם הן אינן מצביעות על התארגנות מתחכמת ואף לא על ביצוע מתחכם, או כזה המלמד על תעוזה מיוחדת. גם היקף הגניבה אינו משמעותי ואין מדובר בשימוש באמצעים מיוחדים ומתחכמים. מבלי להמעיט מחומרת המעשים, כמו גם בעובדה שהעורר אינו נמנע מלהיכנס לישראל חרף המאסר על תנאי שתלוי ועומד כנגדו, אין לצאת מתוך ההנחה שנסיונות המקרה מחייבות את מעצרו מבלי לבחון היטב את האפשרות של חלופה ראויה בנסיבות העניין.

7. על כל זאת יש להוסיף, כי במקרה זה אין מקום לקבל את טענת המשיבה כי יש להוסיף כנסיבה המצדיקה את מעצרו של העורר את עובדת היותו תושב שטחים. ההלכה היא כי עובדת היותו של נאשם תושב שטחים אין בה כשלעצמה לשלול בחינתה של חלופת מעצר (בש"פ 4757/97 **עבד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 8.08.97)). אכן, יש בה כדי להשפיע על בחינת מכלול הנסיבות וקיימים מצבים בהם מדובר בנאשם תושב שטחים, שעל אף שאינו מואשם בעבירות שיש בהן כשלעצמן כדי להצביע על מסוכנותו לביטחון הציבור או לביטחון אדם, קיימת עילת מעצר (בש"פ 2739/02 **צבאח נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3) 926 (2002); בש"פ 11040/03 **חסאן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 4.01.04); בש"פ 10754/08 **אבו מאריה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 4.01.09)). זאת בעיקר מפני שבחינת חלופת המעצר יש לתת משקל לקושי באיתור נאשמים הגרים באזורים שאינם נתונים לשליטה ופיקוח של משטרת ישראל ויש להתחשב בעובדה כי קל יותר לתושבי אזורים אלו להימלט ולהתחמק ממשפט וקשה להתחקות אחר תנועותיהם (בש"פ 7055/09 **אבו עיד נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.09.09); בש"פ 10776/10 **פלוני נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 30.12.07)). במקרה זה, מקום מגוריו של העורר אינם כאלו שידה של משטרת ישראל אינה

יכולה להשיגו בו, וככל שתימצא חלופה מתאימה הנותנת מענה גם לחשש זה, יש לשחרר את העורר לחלופת מעצר.

הערר מתקבל אפוא, במובן זה שהדיון בעניינו של העורר יוחזר אפוא, לבית משפט השלום לשם בחינת שחרורו לחלופת מעצר.

המזכירות תעביר החלטה זו לצדדים בפקס' לפי הסכמתם.

ניתנה היום, כ"ג ניסן תשע"ד, 23 אפריל 2014, בהעדר הצדדים.